ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
31 грудня 2025 року - 31 січня 2026 року

Випуск № 98
Лютий 2026

ІЕД

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.

Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності **4**

Переліки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню та квотуванню у 2026 році 4

Припинено дію угод між Україною та Бєларусією про співробітництво з прикордонних та митних питань 5

Проєкти нормативно-правових актів **6**

Пропонуються зміни до Митного кодексу в контексті застосування санкцій 6

Новини **6**

Держмитслужба видала 1000 авторизацій на провадження митної брокерської діяльності 6

В Україну доставлені перші сканувальні системи для огляду залізничних вагонів та контейнерів 7

Переліки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню та квотуванню у 2026 році

Постанова Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2025 року № 1795 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2026 рік»

Наприкінці грудня 2025 року уряд традиційно затвердив переліки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню та квотуванню у 2026 році.

Зокрема, затверджено:

- обсяги квот товарів, експорт яких підлягає ліцензуванню;
- перелік контрольованих речовин (озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів), експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню;
- перелік товарів та обладнання, що можуть містити контрольовані речовини (озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази), експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню (крім товарів та обладнання, що перевозяться в контейнерах з особистими речами);
- перелік товарів (аграрної продукції), експорт яких підлягає ліцензуванню;
- обсяги квот товарів, експорт яких до держав-членів Європейського Союзу підлягає ліцензуванню.

З огляду на встановлену нульову квоту, фактично заборонено експорт з України природного газу українського походження, золота, срібла, відходів та брухту чорних металів, дорогоцінних металів, відходів і брухту міді, електричних та електронних відходів та брухту, що використовуються переважно для видобутку дорогоцінних металів. Водночас, встановлено квоту в розмірі 400 000 тонн на експорт палива рідкого (мазут).

Традиційно затверджено перелік контрольованих речовин (озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів), товарів та обладнання, що можуть містити такі речовини, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню на виконання положень Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар.

Також продовжує діяти режим ліцензування експорту деяких видів аграрної продукції в разі, якщо країною призначення товарів є Республіка Болгарія, Румунія, Словацька Республіка, Угорщина та Республіка Польща. До цього переліку ввійшли пшениця, кукурудза, насіння ріпаку та соняшнику.

Крім цього, Додатком 6 до вказаної постанови визначено квоту на експорт до ЄС цукру в розмірі 100 тис тонн.

Нещодавно, 29 січня 2026 р. було внесено зміни в Додаток 3 вказаної постанови, якими з переліку товарів та обладнання, що можуть містити контрольовані речовини (озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази), експорт

та імпорт яких підлягає ліцензуванню, було виключено літій-іонні акумулятори електричні, включаючи сепаратори до них (код УКТ ЗЕД 8507 60 00 00).

Джерела: https://surl.li/ctbnes

https://surl.li/kvoetj

Припинено дію угод між Україною та білорусією про співробітництво з прикордонних та митних питань

Постанова Кабінету Міністрів України від 28 січня 2026 року № 91 «Про припинення дії Угоди між Урядом України і Урядом республіки бєларусь про співробітництво з прикордонних і митних питань»

Постанова Кабінету Міністрів України від 28 січня 2026 року № 92 Про припинення дії Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом республіки білорусь про співробітництво і взаємну допомогу в митних справах»

Уряд України припинив дію двох угод між Урядом України і Урядом республіки білорусь:

- про співробітництво з прикордонних та митних питань, вчиненою 17 грудня 1992 року та
- про співробітництво і взаємну допомогу в митних справах, вчиненою 22 вересня 2000 року.

Угода про співробітництво з прикордонних та митних питань мала рамковий характер і була однією з базових домовленостей, що регулювали співпрацю двох держав у прикордонній і митній справі на початковому етапі двосторонніх відносин після розпаду СРСР.

Угода передбачала взаємодію прикордонних і митних органів, координацію та обмін інформацією, щодо пропуску осіб, транспортних засобів і вантажів, спільні заходи у відповідних сферах, а також проведення спільних консультацій та робочих контактів.

Інша угода про співробітництво і взаємну допомогу в митних справах регламентувала співпрацю у митній сфері між Україною та білорусією з метою полегшення митного оформлення, обміну інформацією, координації дій із контролю за переміщенням товарів та протидії порушенням митних правил.

З початком військового вторгнення росії в Україну і залучення до цього білорусі ці угоди втратили свою актуальність, як і значна кількість інших угод з білорусією.

Джерела: https://surl.li/vntofm

https://surl.li/uuvqpw

ПРОЄКТИ НОРМАТИВНО - ПРАВОВИХ АКТІВ

Пропонуються зміни до Митного кодексу в контексті застосування санкцій

Проєкт Закону України (реєстр. номер 14396 від 23 січня 2026 року) «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань у зв'язку із застосуванням санкцій»

Ініціатор: Кабінет Міністрів України

Дата реєстрації: 23 січня 2026 року.

Законопроєкт розроблено з метою належного виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України в частині застосування, скасування чи внесення змін до санкцій, уведених в дію указами Президента України або постановами Верховної Ради України, а також судовими рішеннями про застосування санкцій.

Проєкт впроваджує електронну інформаційну взаємодію між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, та держателями Державного реєстру санкцій і Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань - для забезпечення автоматизованого обміну інформацією щодо застосування санкцій та встановлення структури власності юридичної особи.

Також законопроєкт визначає порядок дій митних органів під час здійснення митних формальностей та прийняття рішень у разі застосування санкцій відповідно до Закону України «Про санкції».

Прийняття проєкту сприятиме забезпеченню митних органів інформацією, необхідною для реалізації рішень про застосування санкцій, а також визначить шляхи реалізації таких рішень.

Джерело: https://surl.li/bjddqg

НОВИНИ

Держмитслужба видала 1000 авторизацій на провадження митної брокерської діяльності

Станом на січень 2026 року Держмитслужба видала 1000 авторизацій на провадження відповідної діяльності. Водночас протягом вказаного періоду було опрацьовано 2480 заяв.

Нагадаємо, що всі дозволи на провадження митної брокерської діяльності, видані Держмитслужбою до 19 квітня 2025 року будуть скасовані 20 квітня 2026 року.

Для збільшення ефективності при подачі заяв на здійснення вказаної діяльності Держмитслужба звертає увагу на наступні аспекти:

- якісну підготовку документів в частині складання наказів на призначення відповідальних осіб підприємства за митні питання;
- вичерпний перелік документів, інформації тощо (із описом всіх процедур) про санкційну політику, яка запроваджена на підприємстві (зазначення відповідальних осіб, умов та порядку проведення перевірки контрагентів тощо);
- дотримання вимог Митного кодексу України до переліку обов'язків, які покладаються на працівника, відповідального за митні питання (підпункт «в» п. 2 ч. 4 статті 14 Митного кодексу України).

Джерело: https://surl.li/efekiz

В Україну доставлені перші сканувальні системи для огляду залізничних вагонів та контейнерів

На замовлення Держмитслужби вироблені й доставлені в Україну перші сканувальні системи для огляду залізничних вагонів і контейнерів. Ця є черговим кроком у масштабному оснащенні кордону, зокрема на залізниці, технічними засобами митного контролю для ефективної протидії контрабанді.

Введення сканерів в експлуатацію планується в другій половині 2026 року. Наразі здійснюються проєктні та будівельні роботи для встановлення обладнання.

Планується, що перші сканувальні системи такого типу будуть встановлені на залізничних станціях «Ягодин» та «Мостиська-2», які є ключовими пунктами сполучення з Республікою Польща. Системи працюватимуть у цілодобовому режимі, забезпечуючи повністю автоматизований контроль із можливістю двонаправленого сканування. Це дозволить оглядати рухомий склад без втручання у вантаж і без зупинки логістичних процесів. Це одночасно підвищує ефективність митного контролю та зберігає швидкість перевезень.

Системи дають змогу без втручання перевіряти відповідність фактичного вмісту вагонів даним товаросупровідних документів. Висока роздільна здатність зображень дозволяє виявляти приховані вкладення, зокрема в конструктивних елементах вагонів, що суттєво посилює можливості протидії контрабанді, у тому числі тютюнових виробів, наркотичних засобів та інших заборонених предметів.

Додатковою перевагою є спеціальне програмне забезпечення, яке автоматично відбирає вагони для сканування та унеможливлює перевірку пасажирських вагонів і локомотивів.

Джерело: https://surl.lu/bgzoxm

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій з 2015 року в рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”, а також проекту “Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”, який реалізовувався за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попередніх і публікується в рамках діяльності Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. Публікація складається з трьох частин (за наявності відповідних матеріалів):

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України або запланованих змін, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі, зокрема міжнародної торгівлі, митних та навколомитних питань, і можуть безпосередньо впливати на суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо намагатися робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства. Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.